

ՀԵՁԱԿ

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ
Ա. ՀԱՏՈՐՈՅ

ՄՈԼԻԷՐ
ԲՌՆԻ ԱՄՈՒՍԵՆՈՒԹԻԻՆ

ԵՐԳԱՅԱԹՆ ԿԸՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻԻՆ Ի ՄԻ ԱՐԱՐ

معاری نظارت جلیلهستك ۹۵۵ نمره لی رخصتنامه سیله طبع اولفشد

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻԻՆ Ց. ԳԱՎԱՑԵԱՆ

—
1886

(Մամլոյ ընկերութեան կնիքը չկրող օրինակը
խարդախեալ են :)

Մ Ո Ղ Ի Է Ռ

Մոլիէո՝ եօթնեւտասներորդ դարուն մէջ ծաղկած հեղինակ մ'է, առաջին կարգի կատակերգակ միանգամայն դերասան. արուեստին հըմուտ եղողներուն վկայութեամբը կըսեմք թէ՛ դեռ ոչ մէկը գերազանցեց կամ անոր հաւասարիլ կըրցաւ, վասնզի իւր երկերը ամեն ժամանակի յարմար են: Լուդովիկոս չորեքտասներորդէն և անոր արքունիքէն յարգուած, Լաֆօնթէնի ու Պուալօյի բարեկամ. ձեմարանին առաջարկութեամբը 1769 ին շատեր անոր Ներքողը շինեցին ու Շանֆօր առաւ մրցանակը: Նոյն ձեմարանը որ Մոլիէոն դերասան ըլլալուն համար իր անդամներուն թուոյն մէջ չէր կրցած ընդունիլ՝ 1778 ին իր ժողովոյ սրահին մէջ անոր կիսարձանը դրաւ Սորէնին տա վերնագրովը:

Անոր փառքին բաց չի պակսիր,

Մեր փառքին պակասն ան էր:

Ի Փարիզ (Յունվար 1844) Ռելիէօ փողոցը բնակած տանը տեղւոյն վրայ Մոլիէրի պատուոյն յիշատակարան մը կանգնուեցաւ:

Մոլիէո. փութօնեաքն յօրինեց 1669 ին և հետզհետէ ուրիշ կատակերգութիւններ, որոց մէկ քանին արդէն ի Հայ թարգմանուած և հրատարակուած են. բայց մինչեւ ցարդ չհրատարակեալ-

ներուն կարգէն եզող ներկայ ԲՌՆԻ ԱՄՈՒՄՆՈՒ-
ԹԻՒՆԸ ՀՆՁԱԿԻ Առաջին հատորին յաւելուածն
ընել որոշեցինք :

Սոյն կատակերգութիւնը թէև Հայ թատերա-
բեմին վրայ չատ անգամներ ներկայացուելով հան-
դիսականաց զոհունակութեան և բուռն ծափա-
հարութեանցը արժանացած է , բայց պէտք էր
նաեւ հրատարակուէր , վասնզի , իւր ներկայացումը
տեսնողներուն նման՝ ընթերցողքն ալ կրնան զուար-
ճանալ և օգուտ քաղել անկէ :

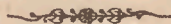
Ահա այս մտածմամբ կը հրատարակեմք զԲՆԻ
Ամուսնութիւն :

Տ. Գ. Փ.

ԱՆՁԻՆՔ

Ծերուն	Տօրիճային նշանածը .
Գերոնիմոս	Ծերունին բարեկամը .
Տօրիճա	Անդիմոսին աղջիկը և Ծերունին նշանածը .
Անդիմոս	Տօրիճային հայրը .
Կոմիտաս	Տօրիճային եղբայրը .
Ռուբէնիկ	Տօրիճային սիրահարը .
Փառնակ	Պատուելի Արիստոտելեան .
Մանկասար	Պատուելի Պիւռօնեան .
Երկու գնչուք	

Մ Ո Ւ Է Ռ ԲՈՆԻ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

(Տեսարանն է Հրապարակ)

Տ Ե Ս Ի Ղ Ա.

ԾԵՐՈՒՆ (Առանձին)

ԾԵՐՈՒՆ . — (Տանը ՌԷ Եղնիկեանի խօսելով) Ես
հիմա կուգամ, վեր վար աղէկ նայեցէք որ ան-
կարգ բան մը չպատահի, [Թէոր ստակ բերե-
լու ըլլան՝ շուտ մը եկէք պարոն Գերոնիմոսին
տունը իմաց տուէք ինծի, [Թէոր ստակ ուղե-
լու գայ մէկը՝ ըսէք որ դուրս ելայ և մինչեւ
իրիկուն չպիտի դամ:

Տ Ե Ս Ի Ղ Բ.

ԾԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳԵՐՈՆԻՄՈՍ

ԳԵՐ . — (Ծերանին վերին խօսելը լսած ըլլալով)
Ի՞նչ խեղացի հրամաններ կուտայ:

ԾԵՐ . — Օ՛, օ՛, օ՛, պարոն Գերոնիմոս, ա-
ղէկ որ եկար, ես ալ քեզի պիտի գայի:

ԳԵՐ . — Ի՞նչ կայ, խե՞ր է:

ԾԵՐ . — Դործ մը դրեր էի միտքս՝ անի-
կայ քեզի պիտի բանայի, և աղաչէի որ ա-
նոր վրայ ունեցած կարծիքդ յայտնես ինծի:

ԳԵՐ . — Շատ աղէկ , ուրեմն աղէկ որ եկեր եմ , հոս ուզածնուդ պէս ազատ կրնաք խօսիլ :

ՄԵՐ . — Կաղաչեմ , լաւ մտիկ ըրէ , ինծի կարեւոր բան մը առաջարկեցին , զոր առանց բարեկամներու խորհուրդ հարցնելու պէտք է դորժադրել :

ԳԵՐ . — Շատ շնորհակալ եմ որ ինծի որոշեր ես այս խորհուրդը բանալու . ի՞նչ է նախինքն :

ՄԵՐ . — Բայց նախ կաղաչեմ որ ամենեւին շողորորդութիւն չընես , մտքիդ եկածը շտկէ շիտակ զրուցես ինծի :

ԳԵՐ . — Դուն ատանկ ուզելէդ ետքը՝ ինծի աւելի աղէկ :

ՄԵՐ . — Շատ դժար գալու բան է երբ բարեկամ մը իր բարեկամին շտկէ շիտակ խորհուրդ չիտար :

ԳԵՐ . — Իրաւունք ունիս :

ՄԵՐ . — Այս ժամանակէն մէջ անկեղծ բարեկամ խիստ քիչ կը գտնուի :

ԳԵՐ . — Ճմարիտ է :

ՄԵՐ . — Դուն հիմա կը խոստանաս՝ բոլորովին շիտակ զուրցելու :

ԳԵՐ . — Այո՛ , կը խոստանամ :

ՄԵՐ . — Հաւատքիդ վրայ երդում ըրէ :

ԳԵՐ . — Այո՛ կերդնում մեր բարեկամու :

Թեանը վրայ որ չիտակը ղրուցեմ, դուն գործը ըսէ նայինք :

Ծեր . — Քեզի ըսելիքս սա է որ՝ կարգուեալու ըլլամնէ՝ աղէկ կըլլայ արդեօք :

Գեր . — Ո՞վ . դուն :

Ծեր . — Այո՛, ես , է ի՞նչ կըսես ասոր :

Գեր . — Բայց նախ պէտք է որ բան մը ըսես ինծի :

Ծեր . — Ի՞նչ պիտի ըսեմ .

Գեր . — Քանի՞ տարու ես :

Ծեր . — Ո՞վ . ես : Իրաւոր չիյոեմ , բայց սա գիտեմ որ ուժս տեղն է :

Գեր . — Տէր ողորմեա , քիչ շատ քանի տարու ըլլալդ չե՞ս գիտեր :

Ծեր . — Չէ , ո՞վ միտքը պիտի պահէ :

Գեր . — Կայնէ ես հիմա կը գտնամ , մենք իրար ճանչցանք նէ քանի՞ տարու էիր :

Ծեր . — Քսան տարու , քսանէն եւեւ չկայի :

Գեր . — Քանի՞ տարի հետդ խօսալիս կեցանք :

Ծեր . — Եօթը տարի :

Գեր . — Զմիւռնիոյ մէջ ո՞րչափ կեցանք :

Ծեր . — Ինը տարի :

Գեր . — Սնկէ դուն լէոն գացիր նէ՝ հոն քանի՞ տարի կեցար :

Ծեր . — Տասնըմէկ տարի ալ հոն :

Գեր . — Քանի՞ տարի է որ հոս ես :

Ծեր . — 56 ին էր հոս եկայ :

ԳԵՐ՝ — 56 էն մինչեւ 65 ինը տարի կընէ կարծեմ, տասնըմէկ տարի Լիոն կեցեր ես՝ կընէ քսան տարի, ինը տարի Զմիւռնիա՝ կընէ 29ը . եօթը տարի ալ իտալիա՝ եղաւ 36 , քսան տարու էիր երբ մենք մէկըմէկ ճանչցանք՝ եղաւ 56 . ըսել է որ Պարոն Ծերուն քու խօսքովդ լման 56 տարու ես հիմա :

ԾԵՐ՝ — Ի՛նչ կըսես ախպար , չկրնար ըլլալ :

ԳԵՐ՝ — Տէր ողորմեա , ահա ճիշդ հաշիւը ցըցուցի քեզի , և որովհետեւ ինէ խօսք առիւր որ բարեկամաբար ճշմարիտը պիտի զուրցէի՝ գիտցած ըլլաս որ կարգըլիլը քու բանդ չէ , երիտասարդներն անգամ կարգուելնէն առաջ պէտք է որ աղէկ մը մտածեն , իսկ քու տարիքդ մարդիկները մոքերնուն անգամ անցունելու չեն : Աղէկ ըսեր են որ Ամուսնութիւնը խենդութիւն է , քու տարիքիդ խելացութիւն կը վայլէ , խենդութիւն չվայլեր . վերջապէս իմ կարծիքս շտկէ շիտակ զուրցեմ՝ քեզի , պէտք է որ ատ բամպակը ականջէդ հանես , ի՛նչ արտառոց մարդ կ'ըլլաս երբ մինչեւ հիմա ազատ ապրելէդ ետքը առ տարիքիդ ելլառ էն ծանր չլիթան ճիտդ անցունես :

ԾԵՐ՝ — Ես ալ քեզի բան մը ըսեմ , ան է որ պիտի կարգուիմ , և իմ ուղած աղջիկս առնելու ըլլամ նէ՝ ամենեւին արտառոց բան մը ըրած չեմ ըլլար :

ԳԵՐ . — Ատ ուրիշ , ատիկայ չըսիր ինծի :

ԾԵՐ . — Աս ըսած աղջիկս շատ սիրուն է ,
և բոլոր սրտովս կը սիրեմ զանիկայ :

ԳԵՐ . — Իրա՞ւ , սրտանց կը սիրե՞ս :

ԾԵՐ . — Այո . հօրմէն ալ ուզեցի զինքը :

ԳԵՐ . — Ուզեցիր մի՛ :

ԾԵՐ . — Հապա , և այս գիշեր ալ պիտի
պսակուիմ լմնցունեմ :

ԳԵՐ . Է՛յ անանկ է նէ՛ կարգուէ , ալ ըսե-
լիք չունիմ :

ԾԵՐ . — Ի՛նչ . մտքիս դրածը ե՞տ պիտի
առնէի պարոն Գերոնիմոս , դուն կը կարծես
որ ես բաւական կսկիկ մարդ չե՞մ կնիկ մ'առ-
նելու համար , տարիքէն ի՛նչ կելլայ եղեր ,
մենք գործը նայինք , . . . ունի՞ս մի երեսուն
տարեկան մարդ մը՝ որ ինծի պէս կայտառ և
ուժով ըլլայ , նայէ՛ ակուաներուս ամենն ալ
դրած են , (Այսաները ցոյցնէ) օրը չորս անգամ
կերակուր կուտեմ և շատ աղէկ ալ կը մար-
սեմ , հէ՛մ , հէ՛մ , հէ՛մ , հէ՛ , (Կը հաղայ) ասոր
ըսելիք ունի՞ս մի :

ԳԵՐ . — Իրաւունք ունիս . սխալեր եմ եղեր .
շատ աղէկ կընես թէոր կարգուելու ըլլաս :

ԾԵՐ . — Ո՞ւր թողունք որ , սիրուն և գե-
ղեցիկ կնիկ մը պիտի ունենամ , որ ինծի շոյէ
փայփայէ , հազար գգուանք պիտի ընէ ու ա-
մեն հոգ պիտի ունենայ ինծի համար : Ասկէ

դատ՝ կը մտածեմ որ չկարգուեցաւ ըլլամ նէ՝
Ծերունեան գերդաստանը պիտի հասնի
փճանայ, իսկ ընդհակառակը կարգուեցաւ որ
ըլլամ՝ ինծի պէսեր պիտի ելլան ինէ, որ եր-
կու ջուրի կաթիլ իրարու ինտոր կը նմանին
նէ՝ անոնք ալ ինծի անանկ պիտի նմանին :
Տանը մէջ պիտի վազեն վազվառտեն, պօռան
պօռչտեն, իրիկունները շուկայէն դարձած
ատենս ինծի հայրիկ, հայրիկ պիտի կանչեն,
հազար ու մէկ խենդուխեւառ բաներ պի-
տի ըսեն ինծի : Կարծես թէ արդէն կար-
գուեր եմ և կէս տուզինա ալ զաւակներ չորս
կողմն շարուեր են . ո՛հ ինչ ուրախութիւն :

ԳԵՐ . — Ատկէ զուարճալի բան չկայ, նայէ
որ ժամ մը առաջ կարգուիս :

ԾԵՐ . — Բարեմտութեամբ կը զրուցես :

ԳԵՐ . — Անտարակոյս, ատկէ աղէկ բան
չես կրնար ընել :

ԾԵՐ . — Ճշմարիտը շատ ուրախ եմ, որ
բարեկամաբար ադ խորհուրդը տուիր ինծի :

ԳԵՐ . — Աղէկ ան, առնելիքդ ո՞վ է :

ԾԵՐ . — Տօրիճան :

ԳԵՐ . — Վայ, այն գեղեցիկ, այն աննման
Տօրիճան, Անդիմոսին աղջիկը չէ՞ մի ըսածդ :

ԾԵՐ . — Ճիշդ, գլխուն զարկիր :

ԳԵՐ . — Սա Կոմիտաս է ի՞նչ է, անոր քոյ-
րը որ սուր ալ կը կախէ մէջքը :

ԾԵՐ . — Այո՛ , ան , էյ ի՛նչ կ'ըսես :

ԳԵՐ . — Շիտակը աղէկ կտոր է , Աստուած
կատարին հասցունէ :

ԾԵՐ . — Էյ հրամանդդ ալ հարսնիք պի-
տի հրամմես ս :

ԳԵՐ . — Գլխուս վրայ ամենայն սիրով :

ԾԵՐ . — Ծառայ եմ :

ԳԵՐ . — Ծառայ Բարձրեւոյն . (Մէկուսի) Տօ-
րիճան . պարոն Անդիմոսին այն գեղեցիկ աղ-
ջիկը սա խրուֆած Ծերունին , սա 56 տարու-
մարդուն հետ պիտի կարգուի հէ՛ . հա՛ , հա՛ ,
հա՛ , հա՛ . աս ի՛նչ հարսնիք . աս ի՛նչ հար-
կինք : (Կրկնելով կրկնաբար) :

Տ Ե Ս Ի Լ Գ .

ԾԵՐՈՒՆ (Մեկուսի)

Սա ամուսնութիւնը գէշ պիտի չըլլայ , ո-
րովհետեւ ամենուն ուրախութեան պատճառ
եղաւ . և լսողը կը խնդայ կոր . ասկէ աւելի
փառք չկրնար ըլլալ ինծի համար :

Տ Ե Ս Ի Լ Գ .

ՏՕՐԻՉԱՆ ԵՒ ԾԵՐՈՒՆ

ՏՕՐԻ . — (Պարի ողջաբան էրին յիշատակէն
հոգեւորական վեր բռնէ , գետինը չ'ըսուի .
կատակ պէտք չէ :

ԾԵՐ . — (Հեռուէն Տօրիճան հեռուէն) Ահա իմ

Նօնօշս կուգայ կոր, տեսէք ի՜նչ գեղեցիկ է, ի՜նչ հասակ, ի՜նչ շարժուածք. մարդ ասանկ աղջիկ մը տեսնելէն ետքը ինտո՞ր չկարդուի: (Տօբէյ-յն) Ո՛ր կ'երթաս կոր բամբիշս, քու փեսացուիդ հարսնցուն:

ՏՕՐ. — Քանի մը բան պիտի գնեմ:

ԾԵՐ. — Ահա սիրելիս եկաւ ժամանակը որ մենք իրարմով երջանիկ պիտի ըլլանք. կարծեմ թէ բոլորովին գոհ պիտի ըլլաս ինէ, ալ ասկէ ետքը առանց արգելքի ուղածնիս պիտի կրնանք ընել, գլխէդ մինչեւ ոտքդ իմինս պիտի ըլլաս: Փայլուն աչքերուդ, ոսկեթել մազերուդ, կլորիկ բերնիդ, կարմիր պրկունքներուդ, մանտրտիկ ականջներուդ, վերջապէս բոլոր քու անձիդ տէրը ես պիտի ըլլամ, գուն ալ գոհ չեմ մի զիս առնելուդ համար, անուշիկ նօնօշիկս:

ՏՕՐ. — Ի՜նչ ըսել է, շատ գոհ. մինչեւ հիմա հօրս գերի էի, որչա՛փ կը փափաքէի որ զիս կարգէր, որպէս զի աղատիմ իր լուծէն և ուղածս ընելու կարող ըլլամ: Փառք Աստուծոյ, աղէկ հանդիպեցար, ասկէ ետքը աղէկ պիտի զբօսնում. դուն ալ բարի մարդ մ'ես, ան էրիկներուն պէս չես որ կնիկներնին իրենց համար պահել կ'ուզեն, չիտակը ատիկայ իմ բանիս չգար, առանձնութիւն չեմ սիրեր, կ'ուզեմ որ միշտ անոր ասոր հետ

տեսնուիմ, պտըտիմ զուարճանամ: Կարծեմ թէ հրամանքդ ալ իմ բնութեամբս կնիկ մը առնելուդ շատ ուրախ պիտի ըլլաս, ամենեւին կուիս չըլլար մէջերնիս. ես քու գործիդ չեմ խառնուիր, դուն ալ իմ գործիս չես խառնուիր, անանկ չէ՞. բայց ինչ եղար, երեսիդ գոյնը նետեց:

ԾԵՐ. — Գլխուս ցաւ մը մտաւ:

ՏՕՐ. — Այս օրերս շատերուն կը պատահի ատիկայ, բայց քիչ չունի, կարգուինք նէ ամեն բան կ'անցնի. մնաս բարով, նայէ վրաս գլուխս հին է, պիտի երթամ հագուստ գնելու, ցուցակն ալ քեզի կը ղրկեմ, դուն խանութպաններուն վճարէ:

ՏԵՍԻՆ Ե.

ԳԵՐՈՆԻՄՈՍ, ԾԵՐՈՒՆ

ԳԵՐ. — Պարոն Ծերուն, ուրախ եմ որ նորէն քեզ հոս գտայ, ոսկերիչ մը հանդիպեցաւ հիմա, որ լսելով թէ հարսիդ բռնանթի մատնի մը ընծայ պիտի տաս՝ ինծի աղաչեց որ հրամանացդ ըսեմ թէ՝ ինքը աղէկ մատնի մը ունի ծախելու:

ԾԵՐ. — Հիմա արտօրալու բան չունիմ:

ԳԵՐ. — Տէր ողորմեա, ատ ի՞նչ խօսք է, քիչ մը առաջ կարտօրայիր կոր նէ՞:

ԾԵՐ. — Աղէկ, բայց ես կամաց կամաց

միտքս կը փոխեմ կոր, կէս ճամբէն ետ դառնալը աւելի դժուարին է: Այս գիշեր երազ մը տեսայ, մտքէս ալ չելլեր, և որովհետեւ երազները հայրիկ կը նմանին. ուր մարդ իր ինչ ըլլալիքը առաջուց կը տեսնէ մէջը, պէտք է որ ես ալ այն երազին մեկնութիւնը իմանամ: Երազիս մէջ տեսայ որ նաւ մը նստեր էի, ծովը շատ կալեկօծէր կոր. մէյ մ'ալ. . . .

ԳԵՐ. — Պ. Ծերուն. թողութիւն կընես, ես քիչ մը դուրծ ունիմ, քեզ մոտիկ չեմ կրնար ընել, երազէ ալ ամենեւին չեմ հասկնար, ամուսնութեան կտորին համար ալ երկու դիտուն փիլիսոփայ դրացի ունիս, անոնք պէտք եղածը կրնան զուրյել քեզի այս նիւթին վրայ և գքեզ գոհ ընել, իսկ ես իմ առջի զուրյածներուս վրայ միշտ հաստատ մնալով, մնամ խորին ձերութեանդ խոնարհ ծառայ (Մեկնէ):

ԾԵՐ. — (Մեկնէ) Պարոն Գերոնիմոսն իրաւունք ունի, պէտք է որ երթամ սա մարդիկը գտնեմ ու անոնց խորհուրդ հարցնեմ:

Տ Ե Ս Ի Լ Զ.

ՓԱՌՆԱԿ, ԾԵՐՈՒՆ

ՓԱՌ. — (Եկած գեղը դառնալով ու Ծերունը չ'գտնելով) Կորսուէ՛ լի՛րը, տգէտ, տգիտացուցիչ, տգիտացեալ. ե՛րթ ընդ հետս իմ, բարեկամ, ստահակ ոմն ես դու, այր անտեղեակ վար-

Ժիյ արտաքսելի ի սահմանաց հասարակապետութեան դպրութեանց :

ԾԵՐ . — Ահա սւղածիս մէկը գտայ :

ՓԱՌ . — (Նշնալէս) Այո՛, զօրաւոր ապացուցութեամբք հաստատեցից քեզ, յ'Արիստոտելէ բերից քեզ զվկայութիւն 'ի փիլիսոփայէն փիլիսոփայից, զի տգէտ ոմն ես դու, տգիտագունից տգիտագունեզ, տգիտազեղեալ, տգիտազինօղ, ամենայն հոլովիւք անուանց և խոնարհմամբք բայից :

ԾԵՐ . — (Մեկնալ) Մէկուն հետ կռիւ ունի . (Փառնալէն) Պարոն պատուելի :

ՓԱՌ . — (Նշնալէս) Նախադասութիւնդ այդ դատապարտելի է ընդ ամենայն ոլորտս փիլիսոփայութեան :

ԾԵՐ . — (Մեկնալ) Շատ սրգողցուցած պիտի ըլլան այս մարդը . (Փառնալէն) ձեռքդ եմ պագեր պարոն պատուելի :

ՓԱՌ . — (Դառնալով) Երաւայ եմ :

ԾԵՐ . — Կարելի՞ է :

ՓԱՌ . — (Ելա՞ն Կէդը դառնալով) Դիտիցե՞ս արդեօք, որպիսի՞ յանցանաց մեղապարտ ես, հնարել զբառս և եղծել զկանոնս ամպարչտիս :

ԾԵՐ . — Ես . . .

ՓԱՌ . — Զդուելի եմ տարագք խօսիցդ, անտանելի արտասանութիւնդ, և նորասիրութիւնդ 'ի դրէական յանցանս գրեացին քեզ :

ԾԵՐ . — Ես քեզի . . .

ՓԱՌ . — Հաճոյ եւս է ինձ սատակել քան ընդունիլ զսասացեալդ , զկարծիս իմ հաստատեցից մինչեւ ցվերջին չիթ մեւանի իմոյ :

ԾԵՐ . — Ես . . .

ՓԱՌ . — Այո՛ , ազգք և ազինք անցցեն և բանք Արիստոտելի մի անցանիցեն :

ԾԵՐ . — Պարոն Արիստոտել , կրնա՞ք մի իմանալ ձեր բարկութեան պատճառը :

ՓԱՌ . — Անկէ իրաւացի բան չկրնար ըլլալ աշխարհիս վրայ :

ԾԵՐ . — Ի՞նչ է , ըսէք :

ՓԱՌ . — Տգէտին մէկը առջեւս սխալ նախադասութիւն մը ըրաւ . սոսկալի , զարհուրելի , քստմնելի նախադասութիւն մը :

ԾԵՐ . — Կրնա՞ք մի իմանալ , ի՞նչ է :

ՓԱՌ . — Ո՛հ Պարոն Ծերուն , ամեն բան տակնուվերայ եղած է , այս ժամանակիս մէջ աշխարհք ընդհանուր ապականութեան մը մէջ ընկած է . զարհուրելի լրբութիւն մը ազատութիւն մը ամենուրեք կը թագաւորէ :

ԾԵՐ . — Ի՞նչ է նայինք :

ՓԱՌ . — Սոսկալի բան չէ՞ մի որ մարդ ելլէ բազմութեան մէջ գլխարկին ձեւը ըսելու տեղ գլխարկին տեսակը ըսէ :

ԾԵՐ . — Ի՞նչ ըսէ ըսիր :

ՓԱՌ . — Ես կը պնդեմ որ գլխարկին ձեւը

պէտք է ըսել և ոչ տեսակը . (Նորէն ելած Դեղ
Դասնաւ) Այո՛ , տգէտ տգիտացուցիչ տգի-
տացեալ դու , ասանկ պէտք է ըսել , և ա-
սոնք նոյն իսկ Արիստոտելի գործածած բա-
ռերն են , որ հայր եղաւ գրականութեան :

ԾԵՐ . — (Մեկուսի) Ես ալ կարծեցի թէ աշ-
խարհք կործաներ է . (Փառնակն) Պարոն Պատ-
ուելի , մէկդի ձգէ ատոնք և ինձ մօտիկ ըրէ :

ՓԱՍ . — Զայրոյթէս ինչ ընելս չգիտեմ :

ԾԵՐ . — Հանգիստ թող սա գլխարկները .
բան մը ունիմ քեզի զուրցելիք :

ՓԱՍ . — Ապերախտը :

ԾԵՐ . — Աստուածդ սիրես իս նայէ :

ՓԱՍ . — Անկիրթը՛ , ինծի անանկ բառ մ'ըսել

ԾԵՐ . — Ապուր է կերեր :

ՓԱՍ . — Բառ մը որ նախնիք չէին գործածեր :

ԾԵՐ . — Իրաւունք ունիս . (Փառնակն ելած
Դեղ Դասնաւ) Այո՛ , յիմար տխմար մ'ես դու
որ գրող կարդացող պատուելիի մը հետ վի-
ճել կ'ուզես . (Փառնակն) Ահա լմնցաւ , հիմա
կ'ազաչեմ իս մօտիկ ըրէ . ես մէկ կնիկ մը պի-
տի առնեմ որ տանս մէջ ինծի ընկեր ըլլայ .
չատ ազուր ու կոկիկ է . սիրտս սիրեց զինքը ,
ինքն ալ կը խենդենայ կոր ինծի հետ կար-
գուելու համար . հայրը կուտայ կոր , բայց ես
կը վախնամ կոր քիչ մը , գիտես ա՛ ինչո՞ւ
համար . հրամանքդ մէկ պատուելի մը ըլլա-

լուդ կ'աղաչեմ որ կարծիքդ ըսես ինձի :

ՓԱՌ. — Աւելի կ'ախորժիմ անբան անասուն մը ըլլալ քան թէ այդ խօսքին հաւանիլ :

ԾԵՐ. — (Մէկ.) Կրօղը տանի քեզ մարդ, (Բարձր) է՛յ Պ. Պատուելի , քիչ մ'ալ մարդ մտիկ կ'ընեն , ժամ մ'է կը խօսիմ , պատասխան չես տար :

ՓԱՌ. — Թողութիւն ըրէք . իրաւացի սըրտմտութիւն մը ջիղերս ու միտքս իրար անցուց :

ԾԵՐ. — Իս մտիկ ըրէ մարդ , բանի մը վրայ պիտի խօսիմ քեզի հետ :

ՓԱՌ. — Ի՞նչ լեզուով պիտի խօսիս հետս :

ԾԵՐ. — Ի՞նչ լեզուով մի՛ , բերնիս մէջ եղած լեզուովը , դրացինիս լեզուն փոխ չպիտի առնեմ ա՛ :

ՓԱՌ. — Բայց որ ազգին լեզուովը : Խտալերէն :

ԾԵՐ. — Չէ :

ՓԱՌ. — Գերմաներէն թէ Անգղերէն :

ԾԵՐ. — Չէ , չէ :

ՓԱՌ. — Ֆրանսերէն թէ Լատիներէն :

ԾԵՐ. — Չէ :

ՓԱՌ. — Հելլեներէն թէ Եփրայեցերէն .

ԾԵՐ. — Չէ ըսինք եղբայր , չէ :

ՓԱՌ. — Գրաբա՞ռ թէ . . .

ԾԵՐ. — Չէ , չէ , աշխարհաբառ :

ՓԱՌ. — Ուրեմի աջ կողմս սնցիր , վասն զի ձախ ականջս գիտնական լեզուներու համար պահուած է , իսկ աջը ռամկական ու մայրե-

նի լեզուին համար :

ԾԵՐ . — Դժուար բանի մը համար խորհուրդ պիտի հարցնեմ հրամանոցդ :

ՓԱՌ . — Արդեօք փիլիսոփայական դժուարութիւն մ'է հարցնելիքդ . թերեւս կ'ուզես իմանալ թէ գոյութիւն ու պատահմունք էակին նայելով համանշանակ են թէ երկբայական :

ԾԵՐ . — Ամենեւին ատանկ բան չէ :

ՓԱՌ . — Թէ տրամաբանութիւնը արհեստ է թէ գիտութիւն :

ԾԵՐ . — Ոչ երբէք , այդ ալ չէ :

ՓԱՌ . — Թէ միտքն երեք գործողութիւն ներուճ վրայ կը ճառէ թէ երկրորդին միայն :

ԾԵՐ . — Չէ , չէ , չէ :

ՓԱՌ . — Ուրեմն միտքդ բացատրէ :

ԾԵՐ . — Բեզի ըսելիքս սա է որ առոյգ և գեղեցիկ աղջկան մը հետ կարգուելու միտք ունիմ , բայց կը վախնամ կոր :

ՓԱՌ . — Խօսքը մարդուս տրված է որ իր մտածութիւնները յայտնէ , և ինչպէս մտածութիւնը նկարագիրք են իրաց՝ նոյնպէս և խօսքը նկարագիրք են մտածութեանց . (Ծերունին հափեբոմբէնը հադնելով՝ Ժանէ մը անգամ յետոյ Գառնաիին բերանը կը հոցէ , որ վերջոյնցածին պէս նորէն կը շարունակէ) Այլ այս նկարագիրները անով կը տարբերին միւս նկարագիրներէն , որ միւս նկարագիրները իրենց նախագիծերէն

որոշված են ամեն տեղ . իսկ խօսքը իր մէջը
կը պարունակէ իր նախագիծը , որովհետեւ
ուրիշ բան չէ բայց եթէ նոյն իսկ մտածու-
թիւնն է արտաքին նշանով մը յայտնուած .
ուրեմն խօսքով զրուցէ քու մտածութիւնդ .
որովհետեւ խօսքը նշաններուն մէջ էն հաս-
կընալի նշանն է . (Ծերուն զոն ներսն է հրէ և դուստր
էն քոյէ որ դուստրն չէլէ . Փառնալ տանը Ձեջէն) Այո ,
խօսքը սրտին թարգմանն է , խօսքը հոգւոյն
պատկերն է . (Պարտահանէն էն շարտանալէ) խօսքը
հայելի մ'է որ մարդոց գաղտնիքները պարզ
կերպով կը ներկայացնէ , և որովհետեւ դու
մտածելու և խօսելու կարողութիւնը երկուքը
մէկանց ունիս , ինչո՞ւ համար քու մտածութիւնդ
ինծի հասկցնելու համար խօսք չես գործածեր :

Ծեր . — Ես ալ անանկ պիտի ընեմ , բայց
մտիկ չես ըներ կոր :

ՓԱՌ . — Ահա կ'ընեմ , խօսէ :

Ծեր . — Ուստի Պ . պատուելի , կ'ըսեմ որ . . .

ՓԱՌ . — Սակայն կարճ ըրէ . լակոնական ու
ճով խօսէ ինծի հետ :

Ծեր . — Շատ աղէկ , ես ձեզի . . .

ՓԱՌ . — Մէջէ մէջ պտոյտ խօսքեր պէտք
չեն : (Ծերունն էն Բարեկապ՝ Գեորգիէն Կար Կարնէ) :

ՓԱՌ . — Այդ ի՞նչ է , միտքդ բացատրելու
տեղ սիրտդ կը նեղանայ , սա անզգամը նա-
յեցէք , հանրապետութիւն ըսող մարդէն ալ

աներես է եղեր ամ . և ես ամենուրեք պիտի հաստատեմ քեզի ցուցիչ և համոզիչ փաստիւք և գերադրական ապացուցութեամբք , թէ դու անբան մ'ես , և անբան պիտի մնաս , իսկ ես եմ և պիտի ըլլամ միշտ և հանապազ պերճիմաստ փառնակ Արիստոտելեան :

ԾԵՐ . — Այս ի՞նչ շատախօս մարդ է եղեր :

ՓԱՌ . — (Տեսարան փոփոխելով) Այր դրադէտ :

ԾԵՐ . — Նորէն եկար . . .

ՓԱՌ . — Այր կարող ամենայնի . այր տաղանդաւոր , (Երևալով) այր լի ամենայն գիտութեամբ բնական , բարոյական և քաղաքական . (Քալով) այր գիտուն գիտնագունից , ամենայն հոլովիւք անուանց և խոնարհմամբք բայից . (Երևալով) այր՝ որ գիտէ զգերադրական , զառակ , զգիցարանութիւն , և զպատմութիւն . (Քալով) քերականութիւն , բանաստեղծութիւն , ճարտասանութիւն և տրամաբանութիւն . (Երևալով) ուսողական գիտութիւն , թուաբանութիւն , երկրաչափութիւն , եռանկիւնաչափութիւն , փիւսկեան գիտութիւն և քիմիական գիտութիւն , (Քալով) տիեզերագրութիւն , աշխարհագրութիւն , ճարտարապետութիւն . (Երևալով) բժշկութիւն , աստղագիտութիւն , դիմագծութիւն , ճակատագրութիւն , ձեռնահմայութիւն , գետնակոշութիւն այլովքն հանդերձ (Չէնի) :

ԾԵՐ . — (ՄԷԼԻ) Կրողը տանի ատանկ գիտունները որ մարդ մտիկ ընել չեն ուզեր , աղէկ ըսեր էին ինծի որ իր վարպետը Արիստոտել շատ զրույ մարդուն մէկն էր : Երթամ մէկալը գտնեմ , ան աւելի խելօք է : Ո՞վ կայ հոն :

Տ Ե Ս Ի Լ Է .

ՄԱՆԿԱՍԱՐ , ԾԵՐՈՒՆ

ՄԱՆԿ . — Ի՞նչ է ան պարոն Ծերուն :

ԾԵՐ . — Պ. պատուելի , գործ մը ունիմ , որոյ համար ձեր խրատին կարօտ եմ , (ՄԷԼԻ) Հա՛սա աղէկ է , ասիկայ մարդ մտիկ կ'ընէ կոր :

ՄԱՆԿ . — Պարոն ծերուն , փոխեցէք եթէ հաճոյ թուի ձեզ այդ կերպ խօսիլը . մեր փիլիսոփայութիւնը կը պատուիրէ որ վճռաբար բան մը չզրուցենք , այլ ամեն բանի վրայ տարակուսով խօսինք , և մեր դատողութիւնը միշտ 'ի կախ ձգենք , ուստի այժմը չէ որ ըսես եկայ՝ հապա կարծեմ թէ եկայ :

ԾԵՐ . — (Զարմուտ) Կարծեմ մի :

ՄԱՆԿ . — Այո՛ :

ԾԵՐ . — Տէր ողորմեա , ի հարկէ պէտք է կարծեմ , որովհետեւ անանկ է :

ՄԱՆԿ . — Ատկէ ատ չելէր , կրնայ ըլլալ որ դուն անանկ կարծես և անանկ եղած չըլլայ :

ԾԵՐ . — Ի՞նչ ըսիր , հիմա ես հոս չեմ :

ՄԱՆԿ . — Հաւաստի չէ , պէտք է որ ամեն բանի վրայ տարակուսինք :

ԾԵՐ . — Էյ հիմա ինծի հետ չես խօսիր կոր :

ՄԱՆԿ . — Ինծի անանկ կերեւայ թէ հոս ես , և կարծեմ թէ կը խօսիմ կոր հետդ , բայց ո՞վ գիտէ թէ անանկ է :

ԾԵՐ . — Էյ կռօղ , ծաղր կընես կոր զիս , ահա ես ահա դուն , կարծեմն ի՞նչ է . մէկդի թող սյդ բծախնդրութիւնները , մեր գործին նայինք : Ես կարգուելու փափաք ունիմ :

ՄԱՆԿ . — Ձիտեմ որ ըսեմ :

ԾԵՐ . — Կ'ըսեմ կոր ահա :

ՄԱՆԿ . — Կրնայ ըլլալ :

ԾԵՐ . — Առնելիք աղջիկս աղւոր ու առոյգ է :

ՄԱՆԿ . — Անկարելի բան չէ :

ԾԵՐ . — Կարգըլիմ նէ աղէկ պիտի ընեմ :

ՄԱՆԿ . — Կամ աղէկ կամ գէշ :

ԾԵՐ . — (Մեկ-ի) Առ քեզի ուրիշ նուագարան մը . (Բռն) Սա կը հարցնեմ թէ ան աղջիկը առնելու ըլլամ նէ աղէկ կ'ըլլայ :

ՄԱՆԿ . — Ո՞վ գիտէ ինտո՞ր կ'ըլլայ :

ԾԵՐ . — Գէշ կ'ըլլայ արդեօք :

ՄԱՆԿ . — Բանը գիտէ :

ԾԵՐ . — Հոգիդ սիրես չնորհքով պատասխանէ :

ՄԱՆԿ . — Իմ դիտաւորութիւնս ալ ան է :

ԾԵՐ . — Սիրտս սիրած է այն աղջիկը :

ՄԱՆԿ . — Կրնայ ըլլալ :

ԾԵՐ . — Հայրն ալ կուտայ կոր :

ՄԱՆԿ . — Ձըլլալիք բան չէ :

ԾԵՐ . — Բայց առնելու ըլլամ նէ կը վախ-
նամ որ գլխուս բան մը չ'բուսցունէ :

ՄԱՆԿ . — Այդ ալ կրնայ ըլլալ :

ԾԵՐ . — Դուն ինչ կ'ըսես :

ՄԱՆԿ . — Ես անկարելի է չեմ ըսեր :

ԾԵՐ . — Դուն իմ տեղս ըլլայիր ինչ կ'ը-
նէիր . ինչ խրատ կուտաս որ ընեմ :

ՄԱՆԿ . — Ի՞նչ գիտնամ . ինչ որ կ'ուզես :

ԾԵՐ . — Կը կատարիմ կոր :

ՄԱՆԿ . — Ես անպարտ եմ :

ԾԵՐ . — Ես հիմայ քու ձայնդ փոխել կու-
տամ, Պ. փիլիսոփայ : (Մանկասարը կը ձեռնէ) :

ՄԱՆԿ . — Վճւյ , վճւյ , վճւյ , այ , այ :

ԾԵՐ . — Աւի՛ր մի փիլիսոփայութիւնդ :

ՄԱՆԿ . — Ատ ինչ է . չե՞ս ամէնար . ինծի
պէս փիլիսոփան ծեծել կը յանդգնիս :

ԾԵՐ . — Պ. փիլիսոփայ , փոխեցէք եթէ կը
կամիք այդ կերպ խօսիլը , ամեն բանի վրայ
տարակուսելու է . պէտք չէ որ ըսես թէ ծե-
ծեցի քեզ . այլ կը կարծես թէ ծեծեցի քեզ :

ՄԱՆԿ . — Հիմա պիտի երթամ բողոքեմ :

ԾԵՐ . — Անպարտ եմ ես .

ՄԱՆԿ . — Նշանները դրած են :

ԾԵՐ . — Կրնայ ըլլալ :

ՄԱՆԿ . — Դուն ես զիս ասանկ ընողը :

ԾԵՐ . — Անկարելի բան չէ :

ՄԱՆԿ . — Պիտի դատապարտուիս :

ԾԵՐ . — Ո՞վ գիտէ , ի՞նչ կ'ըլլայ .

ՄԱՆԿ . — Կեցիր դու (կեցիւ) :

ԾԵՐ . — (Մեկ) Այս ի՞նչ է այս , աս գարշելի մարդուն բերնէն ալ հաստատ խօսք մը չկրցի առնուլ , նոր բան մը չ'սորվեցայ , ի՞նչ ընեմ չիտեմ , անճրկեր մնացեր եմ գլխուս գալիքին վրայ , ինծի չափ ալ շուարած մարդեղան է արդեօք . բայց ահա գնչունները կու գան , բաղդս նայել տամ սըվոնց :

(Գնաւ հանէ երգել)

« Պարոն Ծերուն տի կարգովի ,

Եկէք ուտենք հերիսա ,

Ձեռքըն անոր՝ Ռուբէնիկին

Տայ սրտիկը Տօռիճա .

Նա վարդ մի է դեռ նոր բացուած

Ո՞վ չի սիրեր զայն հիմա ,

Պարոն Ծերուն թող զայն ջրէ՝

Անցնող դարձող հոտուքտա : »

ԾԵՐ . — Իս նայեցէք , բաղդըս կը նայիք :

Ա. ԳՆՉ . — Հապա՛ , ձեռքդ մեզի տուր , մէջն ալ փարա մը , բաղդդ ալ կը նայինք ֆալդ ալ :

ԾԵՐ . — Առէք , ահա երկուքն ալ :

Ա. ԳՆՉ . — Աղւոր դէմք մը ունիս , աղւոր :

Բ. ԳՆՉ . — Որ կըսէ թէ բան մը պիտի ըլլաս :

Ա. ԳՆՉ . — Քիչ ատենէն պիտի կարգվիս պարոն , աղւոր կին մը պիտի առնես :

Բ. ԳՆՉ . — Այո , կնիկ մը զոր ամեն մարդ պիտի շոյէ , ամեն մարդ պիտի սիրէ :

Ա. ԳՆՉ. — Կին մը որ քեզի բարեկամներ
պիտի բերէ, և տունդ բարիքներով լեցնէ :

Բ. ԳՆՉ. — Անով մեծ անուն պիտի հանես :

ԳՆՉ. — Ամենը քեզ մատով պիտի ցուցնեն :

ԾԵՐ. — Աղէկ, բայց ես ինչ կըլլամ :

Բ. ԳՆՉ. — Դո՛ւն . Կաւած , այո՛ , այո՛ (Ե- Կ
պարեն « Դո՛ւն Կաւած » Գոյեւի , Երոյ Բեյնէն)

ԾԵՐ. — (Մէնտ) Կռողը տանի աստիճան , թըշ-
ուառականները զիս տարակուսանքի մէջ թո-
ղուցին . պէտք է որ սա ամուսնութեանս տա-
կէն ինչ ելլելիքը գիտնամ աղէկ մը , երթամ
նա մեծ մարդը գտնեմ որ բոլոր աշխարհք
կը գողէ , և որ իր զարմանալի արհեստովը
մարդուս ուզածը ցոյց կուտայ , բայց ինչո՞ւս
պէտք , ահա ուզածս կը տեսնեմ կոր :

Տ Ե Ս Ի Լ Ը .

ՏՈՒԻՉԱ , ՌՈՒԲԵՆԻԿ . ԾԵՐՈՒՆ .

(Տօրէյս և Ռոբէնի Բի Կոլ Կենան առանց
շօտերուն դիմելու)

ՌՈՒԲ. — Ի՛նչ . Տօռիճաս , կատակ է արդեօք :

ՏՈՒ. — Ի՛նչ կատակ :

ՌՈՒԲ. — Ճշմարիտ է որ կը կարգըվիս :

ՏՈՒ. — Այո՛ , ճշմարիտ է :

ՌՈՒԲ. — Բայց հարսնիքդ երբ է :

ՏՈՒ. — Այս իրիկուն , անպատճառ :

ՌՈՒԲ. — Ուրեմն անգո՛ւթ , կը մոռնաս քու
վրադ ունեցած սէրս և խոստմունքդ :

ՏՕՌ . — Ամենեւին , ես միշտ նոյն աչքով
կը նայիմ քեզի , և պէտք չէ որ վրդովիս այս
ամուսնութեան համար . սիրելուս չէ որ կառ-
նեմ այդ մարդը այլ ստակին համար . ես չու-
նիմ ստակ , դուն ալ չունիս , ինչ ընենք ա-
սանկով , ես այս մարդը առի որպէս զի վեց
ամիսէն դու ալ ստակ ունենաս ես ալ , վեց
ամիսէն մեռած առ ինձմէ . (Յեռնանք Մերանք կը
դէմէ) Մենք ալ քու վրադ կը խօսէինք պարոն :

ՌՌԻԲ . — (Տօնային) Այս պարոնն է ըսածդ :

ՏՕՌ . — Հրամմեր էք :

ՌՌԻԲ . — (Մերանք) Հաճեցէք պարոն իմ
շնորհակալութիւններս ընդունիլ ձեր ամուս-
նանալուն առթիւ , նաև իմ ամենախոնարհ
ժառայութիւններս , իրաւոր շատ համեստ կնոջ
մը կ'իյնաք կոր , (Տօնային) Եւ դուք օրիորդ ,
ուրախացէք ասանկ պարոն մը առնելնուդ
համար . ասկէ աղէկը չպիտի դտնէիք , պա-
րոնին վրայէն կերեւայ որ աղէկ էրիկ մ'է .
(Մերանք) Այսուհետեւ ձեր բարեկամն եմ :

ՏՕՌ . — Շնորհակալ ենք , հիմա երթանք .
ետքը երկար բարակ կը տեսնուինք : (Կերանք)

ՄԵՐ . — (Մեռի) Ալ բոլորովին զղուեցայ կար-
գուելէն , կարծեմ գէշ չեմ ըներ թէ որ եր-
թամ խօսքս ետ առնեմ . քիչ մը ստակս գնաց
ալնէ՝ հոգ չէ , թող ստակս վրայ երթայ և
այս անճոռնի կապէն աղատիմ , երթամ աղջկան

հայրը տեսնեմ: (Արդեօրէն դուռը ինչպէս):

ԱՆԴ. — (Պատահական) Օ՛ր փեսաս, դժուար ես:

ԾԵՐ. — Ծառայ եմ պարոն:

ԱՆԴ. — Հարսնիքը ընելու համար եկար:

ԾԵՐ. — Չէ՛, թողու թիւն կ'ընես:

ԱՆԴ. — Ես քեզմէ աւելի կ'ուզեմ որ ժամ մը առաջ ըլլայ:

ԾԵՐ. — Ես ուրիշ բանի համար եկայ հոս:

ԱՆԴ. — Արդէն ամեն բան պատրաստ է:

ԾԵՐ. — Խնդիրը ատոր վրայ չէ:

ԱՆԴ. Խնջոյքը պատրաստ, աղջիկս ալ հագուած սգուած քեզի կ'սպասէ:

ԾԵՐ. — Ես ատոր համար չեկայ:

ԱՆԴ. — Այլ դո՛հ նիտի ըլլաս, զի ատենը մօտեցաւ, ուստի շուտովներս հրամմէ փեսաս:

ԾԵՐ. — Ձեզի պզտիկ խօսք մ'ունիմ ըսելիք:

ԱՆԴ. — Շատ մի կոտորովիր, շուտ մտիւր:

ԾԵՐ. — Չէ պարոն, ձեզի խօսելիք ունիմ:

ԱՆԴ. — Խօսելիք ունիս մի, կեցիր, (Գայ):

ԾԵՐ. — Ըսելիքս սա է որ ես հրամանոցդ աղջիկը ինծի կին առնել ուզեցի, հրամանդդ ալ մէկ խօսքով հաճեցար տալու. բայց մըտմըտացի որ ես իրեն համար քիչ մը աւելի տարիքոտ եմ, իր գործին չեմ գար:

ԱՆԴ. — Ընդհակառակն աղջիկս եւելօք հաւնած է քեզի. աղէկ գիտեմ որ քեզմով երջանիկ պիտի ըլլայ:

ԾԵՐ . — Չէ պարոնս չէ , ես արտառոց բաներ ունիմ մարմնոյս վրայ :

ԱՆԴ . — Աղջիկս բարեհամբոյր է . դու ալ պիտի տեսնես որ աղէկ պիտի վարվի հետդ :

ԾԵՐ . — Ես ո՞վ ան ով . կարելի բան չէ :

ԱՆԴ . — Այդ ի՞նչ խօսք է :

ԾԵՐ . — Վերջին խօսքս ըսեմ քեզի . շատ աղէկ կ'ընես թէ որ աղջիկդ ինծի չտաս :

ԱՆԴ . — Խելքի՞դ է եկեր փեսայ . ես կը մեռնիմ խօսքս ետ չեմ առներ :

ԾԵՐ . — Տէր ողորմեա , մեռնելու ի՞նչ կայ :

ԱՆԴ . — Ես աղջիկս քեզնէ զատ ուրիշին չեմ ուզեր տալ :

ԾԵՐ . — Պարոն , շատ չնորհակալ եմ այդ մարդասիրութենէդ , բայց ես քեզի բացարձակ կը զուրցեմ որ չեմ ուզեր կարգըվիլ :

ԱՆԴ . — Ո՞վ , դո՞ւն , բայց նայէ քեզի բան մ'ըսեմ պարոն , կամքերը ազատ են , ես ամենեւին մարդէ չեմ վախնար . դուն ինծի հաստատ խօսք տուիր աղջիկս առնելու և ասոր համար ամեն բան պատրաստեցինք . և որովհետեւ հիմա ալ խօսքդ ետ առնել կ'ուզես՝ երթամ նայիմ ի՞նչ պէտք է ընել . (կ'երեւոյ) :

ԾԵՐ . — (Խփելով) Չէի կարծեր որ ասանկ դիւրութեամբ խօսք պիտի հասկնայ , յիշաւի քանի որ կը մտածեմ , կը նայիմ որ մեծ խելացութիւն էր այս գործին մէջէն սըկըթիլս , քիչ մնաց բան մը պիտի ընէի որ բսլոր կեանքիս մէջ զղջայի , ահա տղան ալ կուգայ կոր պատասխան բերելու :

ՏԵՍԻՆ Ք.

ԿՈՄԻՏԱՍ, ԾԵՐՈՒՆ

ԿՈՄԻՏ. — (Մեղ՝ չափով) Ծառան եմ պարոն :

ԾԵՐ. — Եւ ես ձեր ծառային պարոն :

ԿՈՄԻՏ. — Հայրս ըսաւ որ տուած խօսքդ
եւ տուեր ես, անանկ չէ :

ԾԵՐ. — Այո՛ պարոն, յաւօք սրտի, բայց...

ԿՈՄԻ. — Հոգ չէ, (Երկուսն ալ իրար դիմաց
Սա երկու սուրբերէն մէկը ընտրեցէք :

ԾԵՐ. — Աս երկու սուրբերէն մի :

ԿՈՄԻ. — Քանի որ քոյրս առնելու համար
տուած խոստումդ կը դրժես, կարծեմ ընելիք
քաղաքավարութիւնս ալ գէշ չպիտի գտնես :

ԾԵՐ. — Ի՞նչ ըսել կ'ուզես :

ԿՈՄԻ. — Եթէ ուրիշ մ'ըլլար իմ տեղս՝
կը զայրանար, բայց ես անուշութեամբ կ'ուզեմ
լինել. պէտք է որ իրարու վիզ կտրենք :

ԾԵՐ. — Շիտակը աղէկ քաղաքավարութիւն :

ԿՈՄԻ. — Շուտ ըրէք պարոն, ընտրեցէք :

ԾԵՐ. — Ձեր ոտքին հողաթափն եմ, ես
կտրելու վիզ չունիմ. (Մեղ՝) Այս ի՞նչ ան-
հոռնի խօստածք է :

ԿՈՄԻ. — Պարոն, պէտք է որ մենամարտինք :

ԾԵՐ. — Է՛յ պարոն, երկան մ'ըներ :

ԿՈՄԻ. — Շուտ ըրէք պարոն, չուտ :

ԾԵՐ. — Ձեմ ուղեր կ'ըսեմ քեզի :

ԿՈՄԻ. — Ձեմ ուղեր ծեծկրվիլ :

ԾԵՐ. — Ձէ ըսի ա՛, այս ի՞նչ է :

ԿՈՄԻ. — Իրաւ կ'ըսես. (Ծերունը ձեռքէն եր-
բէ) Հիմա պարոն, գանգատելու տեղ չունիք,

և կը տեսնէք որ ամեն բան շնորհքով կ'ընեմ. դուն տուած խօսքդ չ'բռնեցիր, ես ալ քեզի հետ ծեծկըվիլ ուզեցի, չուզեցիր ծեծկըվիլ, ես ալ զքեզ ծեծեցի, ըսել է որ քաղաքավարութեան գէմ բան չըրի:

ԾԵՐ. — (Մէկ) Ի՛նչ սատանայ մարդ է եղեր:

ԿՈՄԻ. — (Սուրբ Զեբէայացիէլ) Հրամմէ պարոն, ականջդ քաշելու մի պարտաւորեր զիս:

ԾԵՐ. — Նորէն սկսանք:

ԿՈՄԻ. — Ես մարդու վրայ չեմ բռնանար, կամ պիտի զարնուիք կամ պիտի կարգըվիք:

ԾԵՐ. — Ոչ մէկը կրնամ ընել և ոչ միւսը:

ԿՈՄԻ. — Իրա՞ն կ'ըսես:

ԾԵՐ. — Այո՛ իրաւ:

ԿՈՄԻ. — Ուրեմն ներեցէք (Նորէն կ'իջնէ):

ԾԵՐ. — Այ, այ, այ, կեցեր, կեցեր, կը կարգըվիմ, կը կարգըվիմ:

ԿՈՄԻ. — Է՛հ պարոն, ուրախ եմ որ խելքդ գլուխդ եկաւ, ամեն բան քաղցրութեամբ լմնցաւ, երթամ իմաց տամ (Հօրը դուռը զարնէ):

Տ Ե Մ Ի Լ Ժ.

ԱՆԴԻՄՈՍ, ՏՈՒԻԶԱ, ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՒ ԾԵՐՈՒՆ

ԿՈՄԻՏ. — Հայր, պարոնին խելքը գլուխը եկաւ, ամեն բան չէնք շնորհք պիտի լմնցունէ:

ԱՆԴ. — Պարոն, ահա աղջկանս ձեռքը, օրհնեալ է Աստուած. վերջապէս բեռը նետեցի վրայէս. ալ ասկէ ետքը քեզի կ'իյնայ անոր հոգը: Ուրեմն երթանք ուրախանալու և այս երջանիկ ամուսնութիւնը տօնախմբենք:

(Գնչու- թե՛ք 'ի յեւն յարեւ երգելւ)

«Երկու խելօք մէկ փարայի, ինչո՞ւ բերին մեզ
 հուսա, ճատկէ քուրիկ օ՛ն քեզ տեսնեմ, ծեր մը կայներ,
 ո՞վ է սա,
 Հօփ հօփ ընենք վեր ցատկուտենք, կապիկներու
 պէս հուսա,
 Մեզ նայի ծերն ու մոմտայ, Ֆինօ Ֆինօ կաց
 սուստա,
 ճատկէ քուրիկ պօյըդ սիրեմ, Մերունն է սա սա,
 Ի՞նչ կը նայի խղիռ խղիռ, պըյըխներուն հիւս-
 սասսա: »

(Դերասանաց երգը)

«Պարոն Մերունը պիտի կարգենք, տղաք դո-
 չենք հէլէսա՛,
 Տունը տեղէն վեր վերցունենք, քաշենք տա-
 նինք հիսսասսա,
 Գլուխ գլխի քեզ տի կապենք, փեսայ ընենք սա-
 եալսա,
 Տըմօշ տըմօշ ի՞նչ կը նայիս, ծեծ մը քաշե՞նք
 քեզ հիմա:
 Զորս դին դարձեր ու կը նայի, պսակ կ'ուզէ,
 հա՛ հա՛ հա՛,
 Վայնի վրա՞դ պարոն Մերուն, ձիւներ գլխուդ
 պիտի գայ,
 Գլխուդ քիւլահ անցունելով պիտի պոռան հիւս-
 սասսա: »

(Ծերունի երգը)

Ասկէ ետքը միտքս դրի՝ պիտի սիրեմ ես ալ սա՛:

Զգի վարագոյրն

ՎԵՐՁ Ա. ՀԱՏՈՐՈՅ ՀՆՁԱԿԻ

1800

1801

1802

1803

1804

1805

1806

1807

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

ՀՆՉԱԿ՝ տետր առ. տետր հրատարակուելով՝ 12 տետրն մէկ յաւելուածով հասնո՞ւմը կը կազմէ :

Հասնո՞ւի բաժանորդագիւնն է 10 դիկն. կանխիկ :
Հասնո՞ւի սպագրութիւնն ամբողջանալէ ետքը 15 դի.
Գաւառաց համար քղթասարի ծախսն է 2 դի.
Չեռիէ առնողին համար տետրակին գիւնն է 50 փրյ.
Չեռիէ առնողին համար Յաւելուածին գիւնն է 5 դի.

Հ Ա Ս Յ Է

استانبولده باب عالی جاده سنده ٤٦ نومرولى آراکلى افندی
کتابخانه سنده (خنجاق) محرر لکنه

Առ. Խմբագրութիւն ՀՆՉԱԿի

Կ. Պոլիս Պապը Ա՛լի հասցէսի քիւ 46 ի Գրա-
վանառասուն Մեծ. Առաքել Էֆէնցիի Թօզլեան :

معارف نظارت جلیله سنك ٩٥٥ نومرولى رخصتنامه سیله طبع اولتشد